

***Prognoza oddziaływania
na środowisko
„Programu usuwania azbestu
i odpadów zawierających azbest
z terenu Gminy Mastowice”***

2012

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
W ŁÓDZI

*Zrealizowano z udziałem
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Łodzi*

Spis treści

1. Podstawa formalno – prawna Prognozy Oddziaływania na Środowisko.....	2
2. Zawartość merytoryczna prognozy.	3
3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.	5
4. Analiza zawartości „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” oraz jego powiązania z innymi dokumentami.	6
4.1. Zawartość i główne cele.	6
4.2. Powiązania programu z innymi dokumentami strategicznymi.	8
5. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jaki te cele i inne problemy zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.	9
6. Stan gospodarki odpadami na terenie Gminy Masłowice.	16
7. Istniejący stan środowiska oraz problemy jego ochrony z punktu widzenia realizacji Programu z uwzględnieniem skutków braku jego realizacji.	18
7.1. Różnorodność biologiczna, tereny chronione.	18
7.1.1 Istniejący stan środowiska.	18
7.2. Potencjalne zmiany środowiska na skutek realizacji zapisów opracowanego dokumentu.	31
7.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.	33
8. Analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.	35
9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie.	35
10. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko w tym na obszar Natura 2000.	36
10.1. Pozytywne oddziaływanie na środowisko.	38
10.2. Negatywne oddziaływanie na środowisko.	38
11. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją Programu.	39
12. Rozwiązania alternatywne w stosunku do rozwiązań zawartych w Programie.	40
13. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko Programu.	41
14. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją Programu.	41
15. Metody analizy realizacji skutków Programu.	42
16. Aktualizacja i modyfikacja Programu.	43
17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	43
18. Literatura.	46

1. Podstawa formalno – prawna Prognozy Oddziaływania na Środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” została przygotowana na podstawie obowiązujących przepisów prawa – art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 122, ostatnia zmiana Dz.U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981). W związku z powyższym dokumentem na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów zostaje nałożony obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów.

Wpływ na prowadzenie takich działań ma zastosowanie w prawodawstwie polskim postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Głównym, determinującym wszelkie działania celem Prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić po zastosowaniu zapisów „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice”. Ma ona na celu również sformułowanie zaleceń mających charakter przeciwdziałania lub minimalizacji dla jego ewentualnych negatywnych oddziaływań. Prognoza jest opracowaniem wspierającym proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska.

Zgodnie z zapisami ustawowymi (ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, art. 46) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: „strategii rozwoju regionalnego (...) polityki, strategii, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji (...) polityk, strategii, planów lub programów, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000”.

Nadrzędnym celem przeprowadzenia niniejszej Prognozy była głównie ocena stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” oraz ocena potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania jego zapisów.

2. Zawartość merytoryczna prognozy.

Zgodnie z przepisami prawa i art. 51 cytowanej wyżej ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko winna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami (w tym z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 ustanowionym Uchwałą Rady Ministrów nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 r.) zmienionym uchwałą Nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r.,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowanie do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu w procesie opracowania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem,
- e) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- f) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.),

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym pod kontem wyrobów i odpadów zawierających azbest, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu,

e) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu w szczególności dotyczących obszarów chronionych,

f) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,

- ludzi,

- zwierzęta,

- rośliny,

- wodę,

- powietrze,

- powierzchnię ziemi,

- krajobraz,

- klimat,

- zasoby naturalne,

- zabytki,

- dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

3) przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo

wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,

4) uwzględniać informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.

Prognozę oddziaływania na środowisko opracowano zgodnie z zapisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Odniesiono się również do zapisów zawartych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, zapisów „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” oraz innych dokumentów opracowanych na stopniu lokalnym, wojewódzkim i krajowym, które zostały przedstawione w dalszej części Prognozy.

Metoda, którą się posłużono została oparta na ocenie realizacji celów poprzez analizę treści dokumentu jakim jest „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” z kryteriami zawartymi w obowiązujących przepisach oraz w odniesieniu do wytycznych Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi w piśmie z dnia 25 czerwca 2012 r. (data wpływu do Urzędu 26 czerwca 2012 r.), znak: WSI.411.8.2012.MP, jak również Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi, określonych pismem z dnia 19 czerwca 2012 r. (data wpływu do Urzędu 25.06.2012 r.), znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.202.2012.

4. Analiza zawartości „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” oraz jego powiązania z innymi dokumentami.

4.1. Zawartość i główne cele.

„Program usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” został opracowany przez Agencję Poszanowania Energii sp. z o.o., przy współpracy z Urzędem Gminy w Masłowicach.

Program utrzymuje cele określone w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” a mianowicie:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na obszarze gminy;
- likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Program zakłada likwidację wyrobów azbestowych z terenu gminy do roku 2032.

Program zawiera:

- wstęp,
- opis przedmiotu, cel i zakres opracowania,
- podstawy prawne opracowania,
- charakterystykę azbestu z omówieniem jego zastosowania i szkodliwości,
- omówienie zasad bezpiecznego postępowania z azbestem z uwzględnieniem charakterystyki wyrobów zawierających azbest, omówienie rodzajów azbestu, obowiązków właścicieli nieruchomości posiadających azbest i obowiązki gminy,
- charakterystykę gminy wraz z omówieniem aktualnego stanu azbestu i wyrobów azbestowych na jego terenie,
- określenie rozmieszczenia wyrobów azbestowych na terenie gminy w m² i w tonach,
- określenie szacunkowych kosztów usuwania azbestu z terenu Gminy Masłowice wraz ze wskazaniem możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań wynikających z realizacji programu,

- informacje na temat możliwości unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest,
- wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest,
- harmonogram działań związanych z realizacją Programu,
- zasady prowadzenia monitoringu realizacji Programu.

Program ma na celu eliminację azbestu z terenu gminy. Skierowany jest do wszystkich właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy Masłowice, które pokryte są wyrobami zawierającymi azbest lub na terenie których znajdują się zdemontowane wyroby azbestowe. W związku z pogarszającym się stanem pokryć dachowych oraz ze wzrostem świadomości wśród społeczności lokalnej przewiduje się znaczne zainteresowanie projektem. Zgodnie z założeniami liczy się, że będzie ono wzrastać w kolejnych latach, w miarę prowadzenia edukacji w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją azbestu. Przewidywani uczestnicy programu to właściciele prywatnych nieruchomości oraz przedsiębiorcy, jednostki ochotniczych straży pożarnych, jednostki publiczne i inne podmioty działające na terenie gminy. Realizatorem programu będzie Urząd Gminy w Masłowicach.

Spełniając wytyczne przedstawione w Programie proces polegający na usunięciu wyrobów azbestowych z terenu gminy powinien zakończyć się zgodnie do granicznego roku 2032.

Opracowanie Programu jest pierwszym istotnym czynnikiem mającym na celu poprawę jakości powietrza i życia na terenie gminy w odniesieniu do problemu azbestu. Usunięcie azbestowych pokryć dachowych poprzez zastąpienie ich nowymi materiałami bezpiecznymi dla zdrowia ludzi wpłynie na ograniczenie zachorowalności wśród obecnych i przyszłych pokoleń oraz zapewni jakość życia na poziomie odpowiadającym obecnemu rozwojowi cywilizacyjnemu.

Demontaż pokryć dachowych, prac termomodernizacyjne (mające na celu eliminację azbestu) należy przeprowadzać w sposób zgodny z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237) w odniesieniu w szczególności do jerzyka (*Apus apus*).

Program zawiera wytyczne służące realizacji celów i wymogów określonych w przepisach prawa – w obecnym stanie prawnym nie ma możliwości odstąpienia od ich realizacji.

4.2. Powiązania programu z innymi dokumentami strategicznymi.

Ramy prawne gospodarki odpadami na terenie Unii Europejskiej określa Dyrektywa Unii Europejskiej 74/422/EEC.

Nakłada ona na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia odzysku i usuwania odpadów w sposób niezagrażający życiu ludzkiemu oraz niepowodujący szkód w środowisku, a także obowiązek zapobiegania tworzeniu się lub ograniczaniu ilości odpadów i ich szkodliwości. Stanowi ona podstawowy dokument narzucający ramy prawne gospodarki odpadami na terenie państw Unii Europejskiej.

„Program usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” uwzględnia cele zawarte w dokumentach strategicznych odnoszących się do gospodarki odpadami niebezpiecznymi, w tym także azbestem.

Problem usuwania azbestu jest uwzględniony w dokumentach strategicznych nie tylko unijnych, ale również krajowych i wojewódzkich. „Program usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” zawiera wytyczne wynikające z dokumentów, z którymi jest zgodny tj.:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015,
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami KPGO 2014,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2008-2011 (z uwzględnieniem lat 2012 – 2015),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego 2012 - projekt,
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu PGOWL2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015,
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Masłowice na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019 Aktualizacja,
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Masłowice na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem lat 2016 - 2019.

5. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jaki te cele i inne problemy zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004r. Nr 3, poz. 20 z póź. zm.) Ustawa weszła w życie od 28 września 1997 roku. Zakazuje ona wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998r., a z dniem 28 marca 1999r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątek stanowi tylko azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia.

Wymieniona ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest w Polsce, pozostaje natomiast problem sukcesywnego usuwania zużytych wyrobów w sposób niezagrażający zdrowiu ludzi i zanieczyszczeniu środowiska. Ustawa porządkuje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.

Realizacja Programu uwzględnia fakt wprowadzonego zakazu i docelowo ma prowadzić do całkowitego wyeliminowania tych wyrobów.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002r. oraz Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 – przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 15 marca 2010r., zmieniony uchwałą nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r.

Określa główne kierunki działania w okresie 30-u lat, potrzebne środki na realizację "Programu...", a także podaje szacunkowe ilości wyrobów zawierających azbest w całym kraju oraz w poszczególnych województwach.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Określa również nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Ponadto nakłada obowiązek zapobiegania tworzeniu się lub ograniczaniu ilości odpadów i ich szkodliwości.

Podczas opracowywania „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” zostały wzięte pod uwagę założenia powyższych dokumentów. Przyjęto całkowite usunięcie azbestu z terenu gminy do 2032 r., poziomy usuwania dla poszczególnych podokresów, założono wdrożenie prawidłowych praktyk związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem azbestu.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami.

Następstwem przepisów zawartych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 628, z późn. zm.), która wprowadza obowiązek opracowania planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym został sporządzony KPGO. Podstawę do formułowania zadań KPGO stanowiła II Polityka Ekologiczna Państwa oraz art. 5 ustawy o odpadach. Przyjęto następujące zasady postępowania z odpadami:

zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów, zapewnienie odzysku, w tym głównie recyklingu odpadów, których powstania w danych warunkach techniczno - ekonomicznych nie da się uniknąć, unieszkodliwianie odpadów (poza składowaniem) bezpieczne dla zdrowia

ludzkiego i środowiska składowanie odpadów, których nie da się, z uwagi na warunki techniczno - ekonomiczne poddać procesom odzysku lub unieszkodliwiania.

Celem dalekosiężnym tworzenia Krajowego Planu Gospodarki Odpadami jest dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju, w którym w szczególności realizowana jest zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią gospodarki odpadami, czyli zapobieganie i minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów oraz ograniczanie ich właściwości niebezpiecznych.

Aby osiągnąć zamierzone cele Planu, niezbędne jest podjęcie działań tj.:

- monitoring prawidłowego postępowania z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie obejmującego indywidualnych posiadaczy i firmy zajmujące się demontażem;
- modernizacja lub/i budowa składowisk odpadów azbestowych.

Plan zakłada usunięcie do 2018 r. 60% ilości odpadów zawierających azbest. Ponadto należy w najbliższych latach spodziewać się niewielkich ilości odpadów pochodzących z wyrobów zawierających włókna azbestowe stosowanych w instalacjach elektrolitycznych oraz jako elementy wałów w instalacjach ciągnięcia szkła.

Zarówno Plan jak i przedmiotowy Program podkreśla konieczność wprowadzenia mechanizmów wspomagających funkcjonowanie istniejących i nowo tworzonych systemów zbierania odpadów oraz ich odzysku i unieszkodliwiania. Ponadto należy prowadzić ciągłe akcje edukacyjno – informacyjne ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych oraz uświadamiać zagrożenia dla zdrowia jakie wiążą się z oddziaływaniem niewłaściwie zagospodarowanych odpadów niebezpiecznych.

Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016.

Program jest spójny z podstawowym kierunkiem działań ***Polityki ekologicznej państwa*** - zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez redukcję ilości powstających odpadów „u źródła”, odzyskiwanie surowców, ponowne wykorzystanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych. Zakłada poprawę systemu zbierania i unieszkodliwiania azbestu tak, aby ograniczyć ilość odpadów trafiających na składowiska komunalne w postaci wyrobów azbestowych. Program uwzględnia również cel jakim jest „dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego”.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013.

Zgodnie z II osią priorytetową “Ochrona Środowiska”, która jako cel szczegółowy zakłada poprawę stanu środowiska naturalnego i bezpieczeństwa energetycznego, wyznaczono cel operacyjny w zakresie racjonalizacji gospodarki odpadami komunalnymi i odpadami z sektora gospodarczego. W ramach tej osi realizowany będzie m.in. kompleksowy regionalny system gospodarki odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi – głównie odpady azbestowe.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2011.

Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2011 jest realizacją zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Celem tego dokumentu jest zintegrowanie gospodarki odpadami w województwie łódzkim, w sposób zapewniający szeroko pojmowaną ochronę środowiska oraz uwzględniający obecne i przyszłe uwarunkowania ekonomiczne.

W Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami w wyniku przeprowadzonej analizy aktualnego stanu w zakresie gospodarki odpadami oraz przewidywanych w najbliższych latach zmian, wyznaczono strategiczne działania wraz z harmonogramem ich realizacji, których wykonanie przyczyni się do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami.

Według danych Urzędu Marszałkowskiego na terenie województwa łódzkiego w 2009 roku zinwentaryzowano 415 491,16 Mg wyrobów zawierających azbest, a w 2010 r. – 453 437,07 Mg. Największa ilość znajduje się na terenie powiatów: tomaszowskiego, zgierskiego, wieluńskiego i łowickiego. Najmniej natomiast na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego, bo jedynie 289,87 Mg. Są to jednak niepełne informacje na temat ilości wyrobów zawierających azbest, znajdujących się na terenie województwa łódzkiego spowodowane brakiem przeprowadzenia pełnej inwentaryzacji w poszczególnych gminach (Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2012 - projekt).

Według danych zamieszczonych w *Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego 2011* na terenie województwa znajdują się dwa składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest. Planowana jest również budowa kwatery na odpady azbestowe w ramach ZZO Krzyżanówek (pow. kutnowski) oraz dalsza rozbudowa składowiska w Jadwinówce (pow. radomszczański) oraz budowa składowiska odpadów azbestowych w miejscowości Piaski Bankowe (gm. Bielawy, powiat łowicki), Zapady (gm. Godzianów, powiat skierniewicki).

Planowane inwestycje powinny zapewnić możliwość składowania wszystkich wytworzonych na terenie województwa łódzkiego odpadów zawierających azbest.

Na podstawie danych z Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego na koniec 2006 roku na terenie województwa wykazano ponad 2,0 mln Mg oraz około 800 km wyrobów zawierających azbest, w tym:

- ponad 30 mln m² (30 046 266,70 m²), 23,85 Mg oraz 2518 szt., czyli około 1,9 mln Mg płyt azbestowo – cementowych falistych,
- ponad 1,8 mln m² (1 828 779,40 m²) oraz 2801,8 Mg, czyli około 150 tys. Mg płyt azbestowo – cementowych płaskich,
- 808,32 km oraz 2 801,9 Mg rur i złączy azbestowych,
- 42,60 Mg - wyrobów pozostałych (papier, tektura, taśmy, sznury).

Demontażem wyrobów zawierających azbest mogą zajmować się tylko uprawnione do tego typu prac firmy budowlane posiadające stosowne decyzje administracyjne. Usunięte wyroby azbestowe stanowią odpad, który powinien być zdeponowany na składowisku odpadów niebezpiecznych.

Aktualnie na terenie województwa łódzkiego funkcjonują 2 składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest, są to:

- składowisko odpadów niebezpiecznych w Jadwinówce, gmina Radomsko, powiat radomszczański;
- kwatera odpadów niebezpiecznych na składowisku odpadów innych niż obojętne i niebezpieczne „Bagno - Lubień” w gminie Kleszczów, powiat bełchatowski (składowisko zakładowe).

Powstające w województwie łódzkim odpady azbestowe unieszkodliwiane są przede wszystkim na składowisku odpadów niebezpiecznych w Jadwinówce, zlokalizowanym na terenie gminy Radomsko, a którego zarządzającym jest Transport – Metalurgia Sp. z o.o. ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko. W 2008 roku unieszkodliwiono w ten sposób 4 347,6 Mg odpadów zawierających azbest, a w 2009 roku - 634,71 Mg. W 2010 roku zeskładowanych zostało 7 605,09 Mg odpadów tego rodzaju. Na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne LUBIEŃ, które znajduje się w gminie Kleszczów wydzielona jest kwatera przystosowana do składowania odpadów niebezpiecznych, w której Elektrownia Bełchatów, należąca do Polskiej Grupy Energetycznej S.A. unieszkodliwia wytworzone przez siebie odpady

zawierające azbest. Ponadto w pierwszej połowie 2012 roku firma Eko – Radomsko Sp. z o.o., ul. Narutowicza 5B, 95-700 Radomsko rozpocznie eksploatację instalacji, którą będzie składowisko odpadów niebezpiecznych. Unieszkodliwiane na nim będą m. in. wyroby zawierające azbest (wg Planu Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2012 - projekt).

Przeprowadzona analiza w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest wskazuje na następujące problemy:

- brak zachęt ekonomicznych dla właścicieli wyrobów zawierających azbest do ich demontażu oraz zbyt duże koszty jego demontażu;
- zbyt małą ilość składowisk przyjmujących wyroby azbestowe;
- niska świadomość mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, co powoduje niewielkie niski procent usuwanych wyrobów zawierających azbest;
- brak pełnej inwentaryzacji wyrobów azbestowych oraz ilości usuwanych wyrobów azbestowych;
- brak instalacji do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.

Według danych zawartych w Planie, do roku 2015 należy unieszkodliwić na składowiskach odpadów niebezpiecznych około 100 tys. Mg wyrobów zawierających azbest. Przyjmuje się, że w najbliższych latach będą unieszkodliwione następujące ilości:

lata 2007 - 2008 - 30 tys. Mg;

lata 2009 - 2011 - 30 tys. Mg;

lata 2012 - 2015 - 40 tys. Mg.

W związku z tym należy zapewnić możliwości finansowe i techniczne związane z unieszkodliwieniem takiej ilości tego odpadu. Na koniec 2006 roku działało jedno składowisko oraz jedna kwatera odpadów niebezpiecznych przyjmujące azbest. Pojemność niewypełniona składowiska odpadów niebezpiecznych w Jadwinówce wynosiła 22 746 Mg, zaś kwatery odpadów niebezpiecznych na składowisku Bagno – Lubień wynosiła 65 700 m³. Na koniec 2010 roku niewypełniona pojemność składowiska odpadów niebezpiecznych w Jadwinówce wyniosła 1979 m³ (Na podstawie informacji Ministerstwa Gospodarki o realizacji w latach 2009-2010 „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032).

Plan jasno koreluje z celem określonym w POKzA tj. sukcesywne usuwanie azbestu ze środowiska do roku 2032. Określa również działania mające służyć temu celowi a mianowicie:

- przygotowanie wojewódzkiego, powiatowych i gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- przeprowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej o odpadach zawierających azbest i sposobach postępowania z nimi w celu ograniczenia ich szkodliwego oddziaływania na środowisko.

Wszystkie wymienione zapisy zostały uwzględnione i mają swe odzwierciedlenie w „Programie usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice”.

„Program usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” jest powiązany w zasadniczych punktach z w/w dokumentami strategicznymi krajowymi i wojewódzkimi odnoszącymi się do systemów gospodarki odpadami, ponieważ jego głównym celem jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy Masłowice do końca 2032 roku. Mają one spójne cele i kierunki działań odnoszące się do gospodarki odpadami azbestowymi.

„Program usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” nie uwzględnia możliwości unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest poprzez ich przetwarzanie w przenośnych urządzeniach. Należy nadmienić, iż metoda ta została dopuszczona do stosowania poprzez zapisy w POKzA. Jeżeli pojawi się taka możliwość na terenie gminy i przemawiać będą za tym aspekty finansowe należy rozważyć możliwość powszechnego stosowania tej metody.

Nadrzędnym celem niniejszych dokumentów jest ochrona zdrowia ludzkiego oraz stanu środowiska, co podtrzymane i podkreślane jest w „Programie usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice”

W opracowanym programie przedstawiono również możliwości pozyskiwania funduszy na cele związane z usuwaniem azbestu. Zaproponowano sposoby finansowania usuwania azbestu. Zapewne wprowadzenie jednej z wielu możliwych form dofinansowania działań związanych z usuwaniem azbestu przyczyni się do wzrostu tempa jego usuwania z terenu gminy.

Podnieście również świadomość właścicieli nieruchomości i poczucie, że nie są sami w walce z zagrożeniem dla środowiska jakie stanowią wyroby zawierające azbest.

6. Stan gospodarki odpadami na terenie Gminy Masłowice.

(na podstawie Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Masłowice na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019 Aktualizacja - PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik).

Zbiórka odpadów, w tym selektywna zbiórka odpadów komunalnych na terenie gminy Masłowice nie odbiega zasadniczo pod względem technicznym (stosowanych pojemników, samochodów) od standardów unijnych.

Wszystkie gospodarstwa oraz posesje znajdujące się na terenie gminy objęte są systemem zorganizowanej zbiórki odpadów komunalnych.

Szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku w gminie reguluje Uchwała Rady Gminy Masłowice nr XXXVII/124/2006 z dnia 10 marca 2006 roku.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych tj. największej grupy odpadów powstających na terenie gminy Masłowice, jest składowanie.

Do roku 2005 na terenie gminy w miejscowości Strzelce Małe funkcjonowało składowisko odpadów obojętnych i innych niż niebezpieczne.

Obecnie odbiór odpadów zmieszanych z terenu gminy zabezpiecza firma PGK Radomsko Spółka z o.o. Jest ona właścicielem Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Jadwinówce (gm. Radomsko). Budowa zakładu została zakończona w 2009 r. i stanowi on integralną część organizacji kompleksowego systemu zbiórki, recyklingu i zagospodarowania odpadów komunalnych, obsługujących miasto Radomsko oraz 12 ościennych gmin – łącznie ok. 112000 mieszkańców.

W wielu gospodarstwach domowych, głównie ze względów ekonomicznych mieszkańcy gminy segregują odpady:

- z przeznaczeniem na kompost – odpady kuchenne, z uprawy polowej, przydomowych działek,
- do spalania w warunkach domowych – odpady z tworzyw sztucznych, tkaniny, papier itp.

Często w grupach tych odpadów znajdują się również odpady niebezpieczne typu: opakowania po lekach, środki medyczne, opatrunkowe, opakowania i resztki środków chemicznych i ochrony roślin. Unieszkodliwianie ich w przydomowych kotłowniach ma degradujący wpływ na środowisko. Nieświadomość mieszkańców sprawia, że tylko niewielka część odpadów komunalnych – gospodarskich (zazwyczaj są to: puszki, metal, szkło itp.) czyli około 10 – 15% jest wywożona na zbiorowe punkty deponowania.

Zbiórkę zmieszanych odpadów komunalnych na terenie gminy prowadzi się w oparciu o zbiórkę pojemnikową z zastosowaniem pojemników 110 l, 220 l i 1100 l.

Odbiorcą odpadów komunalnych jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej z Radomska. Odpady zmieszane odbierane są od mieszkańców 1 raz w miesiącu. Zebrane odpady przekazywane są do ZUOK w Płoszowie.

Gmina Masłowice od 2004 r. prowadzi również selektywną zbiórkę odpadów, która obejmuje szkło, opakowania typu PET oraz makulaturę i metal.

Odpady zbierane są w specjalnych zestawach pojemników (1 zestaw = szkło + PET). W gospodarstwach domowych prowadzona jest segregacja odpadów opakowaniowych dla potrzeb własnych – wydzielane są odpady takie jak papier i tektura (najczęściej spalane w domowych kotłowniach), szkło oraz opakowania z metali i złom (sprzedawane we własnym zakresie).

Gmina nie prowadzi na swoim terenie zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Odpady wielkogabarytowe przyjmowane są w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Płoszowie (gmina Radomsko).

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy mają podpisane umowy z wyspecjalizowanymi firmami na odbiór odpadów powstających w wyniku prowadzonej działalności.

Na terenie gminy Masłowice nie są zlokalizowane instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Zebrane odpady wywożone są poza teren gminy przez wyspecjalizowane firmy, a zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych z gospodarstw domowych posiada jeden w/w podmioty gospodarczy tj. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Radomsko Sp. z o.o. (pozwolenie na odbiór odpadów U.G.7646/10/2006).

W opracowanym Programie przedstawiono system gospodarki odpadami zawierającymi azbest zgodny z obowiązującymi wymogami. Wszystkie odpady zawierające azbest, zostaną usunięte poprzez wyspecjalizowane firmy, a następnie w sposób bezpieczny dla środowiska oraz zdrowia mieszkańców zabezpieczone (zgodnie z wytycznymi), a następnie przetransportowane oraz poddane unieszkodliwianiu w specjalnie do tego celu przygotowanych kwaterach.

W przypadku braku realizacji założeń Programu stan techniczny pokryć dachowych zawierających azbest ulegnie znacznemu pogorszeniu, włókna azbestowe zaczną być uwalniane do powietrza, wzrośnie zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Ze względu na wysokie koszty demontażu i unieszkodliwiania azbestu może nasilić się zjawisko samodzielnego, niezgodnego z zasadami bezpieczeństwa demontażu pokryć dachowych oraz powstawania „dzikich wysypisk” z tymi odpadami.

W celu zapewnienia założeń Programu i umożliwienia oceny jego skuteczności opracowano system monitoringu realizacji celów w nim zawartych. Szczególnie istotne jest wprowadzenie zamkniętego systemu demontażu, odbioru i unieszkodliwiania azbestu wraz z rzetelną ewidencją uniemożliwiającego nielegalne działania związane z usuwaniem wyrobów azbestowych oraz ich składowaniem w miejscach do tego nieprzeznaczonych, co stanowiłoby zagrożenie zarówno dla środowiska, jak i dla zdrowia ludzi.

7. Istniejący stan środowiska oraz problemy jego ochrony z punktu widzenia realizacji Programu z uwzględnieniem skutków braku jego realizacji.

7.1. Różnorodność biologiczna, tereny chronione.

7.1.1 Istniejący stan środowiska.

(na podstawie Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Masłowice na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019 Aktualizacja - PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik).

Położenie administracyjne i geograficzne.

Gmina Masłowice jest gminą o charakterze rolniczym, położoną na terenie województwa łódzkiego, w powiecie radomszczańskim. Jej powierzchnia to 116,2 km², co stanowi 0,6%

powierzchni województwa łódzkiego. Graniczy: - od północy z gminami Gorzkowice, Łęki Szlacheckie i Ręczno, od wschodu z gminą i miastem Przedbórz, od południa z gminą Wielgomłyny i od zachodu z gminą Kodrąb i Kobieles Wielkie.

Podzielona jest obecnie na siedemnaście sołectw.

Podstawowymi elementami wyznaczającymi tożsamość funkcjonalno – przestrzenną gminy są:

- miejscowość siedziby gminy – Masłowice,
- dolina rzeki Pilicy przebiegająca przez południowo-wschodni kraniec gminy,
- rezerwat Góra Chełmo,
- gospodarstwo rolnicze Chełmo,
- duży kompleks leśny usytuowany na północny – zachód od m. Masłowice,
- droga krajowa Nr 42.

Historyczny rozwój układu przestrzennego gminy jest słabo udokumentowany. Słabo udokumentowane jest także osadnictwo na Górze Chełmo. Istniały tutaj w średniowieczu dwa grody – oba spalone, po których pozostały tylko archeologiczne relikty (dziejniec o średnicy 40,00 m i głównego wału sięgającego we fragmentach do 5,0 m npt.) Obecnie teren gminy położony jest w pewnej odległości do głównych ciągów komunikacji kołowej. Głównymi elementami tej sieci jest droga krajowa w układzie horyzontalnym (Radomsko-Przedbórz) i trzy drogi powiatowe (w kierunku Gorzkowic, Kodrębia i Ręczna)

W procesie rozwoju historycznego wykształciły się (obok wsi gminnej – Masłowice) następujące ważniejsze ośrodki mieszkalnictwa: Bartodzieje, Tworowice, Chełmo, Ochotnik, Korytno i Łączkowice. Pozostałe miejscowości na obszarze gminy to wsie o funkcji podstawowej; - rolnictwo i obsługa rolnictwa.

Wg. geobotanicznego podziału Polski dokonanego przez W. Szafera obszar gminy Masłowice zaliczany jest do prowincji Niżowo – Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej, działu Bałtyckiego, podziału Pasa Wyżyn Środkowych. Gmina położona jest w prowincji Wyżyn Polskich w podprowincji Wyżyna Małopolska, a należy do mezoregionu Wzgórza Radomszczańskie, niewielki zaś fragment do Niecki Włoszczowskiej. Wzgórza Radomszczańskie oraz Niecka Włoszczowska wchodzi w skład makroregionu zwanego Wyżyną Przedborską.

Niecka Włoszczowska pod względem budowy i ukształtowania powierzchni ma formę misy o płaskim dnie i wyniesionych brzegach. Charakteryzuje ją płaskorówninna rzeźba o małym zróżnicowaniu morfologicznym.

Wzgórza Radomszczańskie zbudowane są z utworów górn jurajskich kredowych pokrytych osadami czwartorzędowymi. Utwory jurajskie występują tylko w południowo – zachodniej części gminy. Cechą charakterystyczną tego obszaru jest duża ilość pagórków i równin kemowych o schodowo obniżających się powierzchniach. *(na podstawie STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA --PRZESTRZENNEGO GMINY MASŁOWICE).*

Najwyższym wzniesieniem w gminie jest Góra Chełmo wzniesiona 312 m n.p.m.

Teren gminy Masłowice położony jest w dorzeczu rzeki Pilicy, ważniejszymi rzekami są Luciąża i Strumień.

Ludność

Mieszkalnictwo na obszarze gminy charakteryzuje się monokulturą budownictwa mieszkaniowego – jednorodzinne z przewagą założeń budownictwa zagrodowego.

Do największych jednostek osiedleńczych zalicza się Chełmo, Korytno, Kraszewice, Masłowice, Ochotnik i Strzelce Małe. Do najmniejszych zaś Hutę Przerębską, Kolonię Przeręb i Krery (które zamieszkuje poniżej 100 osób).

Podstawowe dane dotyczące ludności przedstawia poniższa tabela (Statystyczne Vademecum Samorządowca 2011).

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne dla Gminy Masłowice.

WYBRANE DANE STATYSTYCZNE	2008	2009	2010
Powierzchnia w ha	11597	11597	11597
Ludność	4320	4303	4260
Ludność na 1 km ²	37	37	37
Kobiety na 100 mężczyzn	102	102	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	67	68	66
Liczba szkół podstawowych i gimnazjów	4	4	4
Liczba ludności na zakład opieki zdrowotnej	2160	4303	4260
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania	-	-	-
Mieszkania oddane do użytkowania	4	5	7
Pracujący ⁶⁵ na 1000 ludności	47	59	60
Bezrobotni zarejestrowani	263	295	299
Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności:			
wodociąg	62	62	63
kanalizacja	1	1	1
gaz	-	-	-

Tabela 2. Struktura demograficzna mieszkańców gminy Masłowice wg danych GUS z 30 czerwca 2010 r.

Opis	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osób	%	osób	%	osób	%
jednostka						
populacja	4260	100	2151	50,5	2109	49,5
gęstość zaludnienia (mieszk./km ²)	37		-		-	

Rzeźba terenu i budowa geologiczna.

Gmina Masłowice położona jest na terenie Wyżyny Małopolskiej, a należy do mezoregionu Wzgórza Radomszczańskie, niewielki zaś fragment do Niecki Włoszczowskiej.

Wzgórza Radomszczańskie oraz Niecka Włoszczowska wchodzi w skład makroregionu zwanego Wyżyną Przedborską. Teren zbudowany jest z wapieni górnourajskich, piaskowców kredowych i pokryty utworami czwartorzędowymi.

Niecka Włoszczowska pod względem budowy i ukształtowania powierzchni ma formę misy z płaskim dnem oraz wyniesionymi brzegami. Charakteryzuje się płasko równinną rzeźbą terenu i małym zróżnicowaniem morfologicznym. Podłoże niecki stanowią czwartorzędowe piaski utworzone w wydmy, pomiędzy którymi występują tereny podmokłe i bagniste.

Wzgórza Radomszczańskie to utwory górnourajskich kredowe, które pokryte są osadami czwartorzędowymi. Jedynie w południowo – zachodniej części gminy znajdują się utwory jurajskie. Teren charakteryzuje się dużą ilością pagórków i równin kemowych o schodowo obniżających się powierzchniach.

Gleby, surowce mineralne.

Na terenie Gminy Masłowice jedynymi surowcami mineralnymi mającymi znaczenie są wapienie jurajskie, piaskowce kredowe oraz żwiry pochodzące z czwartorzędu.

Na obszarze gminy brak ustanowionych terenów górniczych i obszarów górniczych. W rejonie wsi Granice znajduje się Jedyne udokumentowane złożo wapieni noszące również nazwę "Granice". Zostało ono udokumentowane w roku 1966 i zaliczone do kategorii C1.

Jego zasoby oszacowano na 84000 Mg, a powierzchnię na 714.537m². Przez ostatnie 40 lat nie prowadzono żadnych prac w tym rejonie. W roku 2007 na zlecenie firmy ATLAS Sp. z o.o z siedzibą w Łodzi sporządzony został projekt prac geologicznych dla rozpoznania w kat. C1 złoża wapieni jurajskich „Granice 1”

Niejednokrotnie na terenie gminy lokalizowane są tzw. "dzikie" wyrobiska. szczególne nasilenie tego procederu notuje się w obszarze Góry, gdzie wydobywany jest kamień piaskowiec dla celów budowlanych. Konieczna jest bieżąca rekultywacja tych wyrobisk, aby nie stwarzały zagrożenia dla środowiska oraz bezpieczeństwa mieszkańców.

Klimat.

Warunki klimatyczne są kształtowane pod wpływem rzeźby terenu, warunków gruntowo-wodnych, szaty roślinnej, zabudowy, przemysłu itp. Klimat ma w zasadzie cechy klimatu umiarkowanego z pewnymi okresowymi odchyleniami w kierunku klimatu kontynentalnego. gmina Masłowice leży obrębie łódzkiej dzielnicy klimatycznej, którą charakteryzują dużą zmienność pogody oraz zróżnicowane warunki meteorologiczne w poszczególnych latach. Suma opadów rocznych kształtuje się w granicach 550 – 600 mm, średnia roczna temperatura powietrza 7,7 °C, średnia temperatura dla stycznia – 3,0 °C, średnia temperatura dla lipca + 18,2 °C, średnia roczna suma opadów atmosferycznych 585 mm. Dominują tu wiatry z kierunku zachodniego, północno - i południowo – zachodniego ze średnią prędkością wynoszącą ok. 2,8 m/sek.

Hydrografia i hydrogeologia.

Gmina Masłowice leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (Nr 408) „Niecka Miechowska”. W strefie obszaru wysokiej ochrony wód podziemnych (OWO) znajduje się większość terenu gminy. Jej północny fragment (rejony wsi Przerąb i Huta Przerębska) zlokalizowany jest w strefie obszaru najwyższej ochrony wód podziemnych (ONO).

Zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych, kredowych i jurajskich. Głębokość występowania zwierciadła jest niewielka, a w związku z tym charakteryzują się z reguły niską jakością, ze względu na brak naturalnej izolacji i narażenia w znacznym stopniu na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Na południowym zachodzie od pasma Przedborsko – Małogoskiego występują wody podziemne w utworach kredowych

należące do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP), który objęty jest wysoką ochroną (OWO).

Głębokość występowania zwierciadła wody uzależniona jest przede wszystkim od ukształtowania terenu i wynosi przeważnie kilka metrów. Ujęcia wody nie posiadają ustanowionych stref ochronnych. Jakość wód podziemnych jest dobra. Pogorszenie jej może być wywołane zmianami jakości infiltrujących wód opadowych, lokalnie może być związane z oddziaływaniem składowisk odpadów. W obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych obowiązują zasady gospodarowania ekologicznego. Dotyczy to zwłaszcza wydzielonych Obszarów OWO i ONO.

Przez gminę Masłowice, na niewielkim odcinku jej południowo-wschodniej granicy, przepływa rzeka Pilica. Jej dorzecze na terenie gminy stanowią:

- rzeka Luciąża - lewobrzeżny dopływ Pilicy gromadzący wody za pomocą sieci rowów melioracyjnych.
- rzeka Strumień,
- Ciek spod Ochotnika o długości 9,6 km.

Sieć rzeczną gminy uzupełnia również szereg mniejszych cieków wodnych odprowadzających swe wody do Pilicy. Są to rzeki o charakterze nizinnym i z niewielkimi spadkami wody.

Wg. raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Częstochowie wody powierzchniowe w gminie nie odpowiadają normom czystości wód powierzchniowych.

W gminie zlokalizowanych jest kilka stawów hodowlanych w miejscowościach: Masłowice, Przerąb, Bartodzieje, Tworowice, Ochotnik i Kraszewice.

Szata roślinna.

Większość gatunków roślinnych występujących na terenie gminy należy do tzw. elementu geograficznego holarktycznego i jego podelementów:

wokółbiegunowego (borówka brusznica, widłak jałowcowaty), eurosyberyjskiego (sosna zwyczajna), środkowoeuropejskiego (dąb bezszypułkowy), subatlantycko – europejskiego (trawa szczotlicha siwa, żarnowiec miotlasty).

Na powierzchni gminy istnieje również roślinność synantropijna istniejąca dzięki ingerencji człowieka: zbiorowiska segetalne – rośliny uprawne i towarzyszące im chwasty polne oraz zbiorowiska ruderalne – rośliny towarzyszące drogom, osiedlom, nasypom kolejowym i przemysłowym, gruzowiskom.

Na terenie Gminy Masłowice lasy stanowią 16% powierzchni gminy (1 916,8 ha). Dominującymi gatunkami drzewostanu są sosna z domieszką dębu, brzozy i świerka. Pospolicie występuje również osika i olsza.

Charakterystycznym elementem szaty roślinnej są zbiorowiska nieleśne: wodne, bagienne, łąkowe i torfowe, na których występują rzadkie i będące pod ochroną gatunki roślin (modrzewica zwyczajna, rosiczka okrągłolistna, rosiczka długolistna i żurawina błotna). Na terenie Leśnictwa Masłowice znajdują się użytki ekologiczne - bagna o powierzchni 0,41 ha i 0,7 ha.

Świat fauny reprezentują gatunki zwierząt rozpowszechnione na kontynencie europejskim. Są to ssaki: zając szarak, kuna leśna, sarna, dzik oraz ptaki: sówka, dzwonec, świergotek łąkowy i drzewny, słowik rdzawy, kaskawa, kulczyk oraz dzięcioł polny.

Formy ochrony przyrody.

Obszary prawnie chronione są to wyróżniające się krajobrazowo tereny obejmujące różne typy ekosystemów. Wyznacza się je w planach zagospodarowania przestrzennego w celu wykluczenia działalności zakłócającej równowagę ekologiczną. Są to parki krajobrazowe, rezerваты przyrody i obszary chronionego krajobrazu.

Na obszarze gminy brak jest jednorodnego systemu ochrony przyrody oraz dyspozycyjnego ośrodka przyrodniczego monitoringu. Zasady ochrony regulowane są przepisami szczególnymi i odrębnymi.

Na obszarze gminy ustanowione zostały trzy fragmenty obszaru chronionego krajobrazu:

- OCHK „Doliny Widawki” (Rozporządzenie Nr 58/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 4 grudnia 2007 r. – Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 374, poz. 712) - obejmuje zachodni fragment gminy, całkowita powierzchnia obszaru wynosi 41 390 ha.
- OCHK „Przedborski” (Rozporządzenie Nr 9/2002 Wojewody Łódzkiego z dnia 2 lipca 2002 r. – Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 175, poz. 2481) - obejmuje południowo – wschodni fragment gminy, całkowita powierzchnia obszaru wynosi 46340 ha.
- OCHK „Piliczański” (Rozporządzenie Nr 8/2009 Wojewody Łódzkiego z dnia 24 marca 2009 r. – Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 75, poz. 712) - również obejmuje południowo – wschodnim fragment gminy.

Perłą gminy jest rezerwat „Góra Chełmo”. Ma on powierzchnię 41,44 ha. Został utworzony w 1967r. jako rezerwat archeologiczno – leśny. Celem ustanowienia rezerwatu była ochrona

wzgórza porośniętego lasem mieszanym, zbudowanego z piaskowców albskich, dolnokredowych, będącego ostańcem denudacyjnym oraz znajdującego się na nim grodziska prehistorycznego.

Góra Chełmno kopulaste wzniesienie, najwyższe dla Wzgórz Radomszczańskich. Jego wysokość to 323 m n.p.m. Jest porośnięta głównie przez bór mieszany z bogatym drzewostanem tj. dąb, świerk, jodła, buk, grab, klon zwyczajny, jawor i lipa drobnolistna). Szczególną wartością (obok krajobrazu) są stanowiska lipy szerokolistnej (na płn. granicy zasięgu) oraz stare dęby w wieku około 230 lat. Flora roślin naczyniowych występujących w rezerwacie liczy ponad 140 gatunków.

Zalecenia dla rezerwatu zapisane w programie ochrony przyrody do realizacji w uzgodnieniu z RDOŚ to:

- usuwać posusz tylko w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa ludzi;
- powstrzymać ekspansję graba na korzyść odnowień bukowych.

Zabiegi zaplanowane w okolicy rezerwatu również nie wpływają negatywnie na cele jego ochrony.

Nie stwierdza się negatywnego oddziaływania Programu na przyrodę w rezerwacie.

Na obszarze gminy ustanowiono następujące pomniki przyrody:

- 1 dąb szypułkowy w m. Koconia,
- 2 lipy białe w m. Masłowice,
- 1 lipa drobnolistna w m. Masłowice,
- 1 lipa (wieś Strzelce Małe).

Na terenie Leśnictwa Masłowice w oddziałach leśnych Nr 127h i 127j zlokalizowane są użytki ekologiczne bagna śródleśne i rozległe torfowisko o pow. 0,7 ha i 0,41 ha.

Wartością przyrodniczą są także parki podworskie oraz zieleń śródpolna i kompleksy leśne. Do rejestru zabytków wpisane są: Park zabytkowy w Masłowicach – XVIII w., w Chełmie – XVIII w., w Bartodziejach – XIX w., w Koconi – XIX w., w Przerębie – 2 poł. XVIII w., w Strzelcach Małych – XIX w. Jednak w chwili obecnej gmina nie posiada gminnej ewidencji zabytków.

W gminie znajdują się również 2 obszary Natura 2000: Łąka w Bęczkowicach i Dolina Górnej Pilicy:

- **Łąka w Bęczkowicach PLH 100004** - specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej o powierzchni 191,2 ha. Obszar obejmuje łąki znajdujące się na lewym brzegu rzeki Luciaży, na odcinku ok. 500 m. W skład ostoi wchodzi brzegi rzeki, porastające je zarośla wierzbowe, a także wykształcone na torfowiskach łąki. Teren do połowy lat 80. XX wieku był wykorzystywany rolniczo - koszony i wypasany, a wcześniej wydobywano tu również torf. Co najmniej od kilkunastu lat zaniechano tu gospodarki rolnej, a od lat 50. XX wieku nie wydobywa się torfu. Mimo obecności rowów melioracyjnych, na torfowisku zachowały się w miarę prawidłowe stosunki wodne. Stwierdzono tu 5 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Obszar jest ostoją dużej populacji lipennika Loesela, gatunku znajdującego się w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto znajdują się tu stanowiska kilku rzadkich gatunków roślin, a także jednego ssaka, wydry, figurującej w załączniku II tej dyrektywy.

Zagrożenia:

Wśród najpoważniejszych należy wymienić możliwość odwodnienia istniejącą siecią rowów, nadmierny rozwój zarośli wierzbowych spowodowany zaniechaniem koszenia i wypasania łąk oraz nielegalne wydobycie torfu.

Dane ze strony <http://obszary.natura2000.org.pl> - Instytut na Rzecz Ekorozwoju.

- **Dolina Górnej Pilicy PLH260018** specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej o powierzchni 11195,1 ha. Obszar położony jest w Krainie Świętokrzyskiej. Znajdują się tu duże, głównie naturalne kompleksy leśne (grąd, lasy mieszane świeże i wilgotne oraz łągi i olsy w dolinach rzecznych). Pilica jest rzeka meandrującą z licznymi starorzeczami. Brzegi porośnięte są gęstymi zaroślami wierzbowymi, lasami i towarzyszącymi im podmokłymi łąkami. Lasy są o zróżnicowanym drzewostanie. Flora i fauna także charakteryzuje się dużą różnorodnością (szczególnie związana z siedliskami wilgotnymi). Liczne bagna i torfowiska zanikają na skutek sukcesji, prac melioracyjnych. Ostoja obejmuje jeden z większych ciągów ekologicznych zlokalizowanych w naturalnych dolinach rzecznych w kraju. Występują tutaj zbiorowiska łąkowe, bardzo dobrze zachowane lasy łąkowe, bory bagienne, rzadziej bory chrobotkowe.

Obszar ma też znaczenie dla ochrony starorzeczy. W ostoi zlokalizowane są liczne populacje gatunków roślin chronionych i ginących (ponad 60). Dolina Górnej Pilicy jest także jedną z najistotniejszych ostoi fauny w Polsce środkowej. Jedne z najliczniejszych i najlepiej zachowanych populacji w tej części kraju to: bóbr europejski, traszka grzebieniasta, kumak nizinny, minóg ukraiński, koza, głowacz białopłetwy, trzepla zielona, czerwończyk fioletek i zatoczek łamliwy. Przy czym populacje trzepli zielonej, czerwończyka fioletka i zatoczka łamliwego należą do kluczowych w skali kraju. Wśród rozlewisk Dolinie Pilicy występują liczne mikrosiedliska dogodne dla występowania poczwarówki jajowatej. Pilica i jej dopływy są dobrym siedliskiem dla występowania skójkii gruboskorupowej. Istotne w skali regionu są populacje: pachnicy dębowej, piskorza, modraszka telejusa i modraszka nausitosa. Potwierdzenia wymaga występowanie podawanych z terenu ostoi: kreślinka nizinnej i kozy złotawej (Boroń 2004). Ostoja posiada bogaty zestaw gatunków owadów i innych organizmów wpisanych na czerwoną listę lub wymienianych w załącznikach do konwencji międzynarodowych. W "Dolinie Górnej Pilicy" licznie reprezentowane są przyrodniczo cenne gatunki ptaków. Do podstawowych zagrożeń fauny na terenie ostoi należą:

- niedostosowana do potrzeb ochrony gatunków gospodarka leśna i stawowa,
- utrata siedlisk gatunków w wyniku zaorywania łąk i pastwisk,
- zanikanie tradycyjnego użytkowania łąk i pastwisk,
- niewłaściwie lokowane zalesienia i plantacji wierzby energetycznej,
- zarastanie (sukcesja w kierunku zarośli i lasu) siedlisk półnaturalnych - muraw na piaskowych, łąk świeżych i wilgotnych, torfowisk przejściowych,
- presja urbanizacyjna,
- obniżanie poziomu wód,
- miejscami niewłaściwa gospodarka leśna - nasadzenia niezgodne z typem siedliska,
- chemizacja rolnictwa.

Dane ze strony <http://obszary.natura2000.org.pl> - Instytut na Rzecz Ekorozwoju.

Infrastruktura drogowa

Układ komunikacyjny, główny element obsługi komunikacyjnej podstawowych jednostek osadniczych i rejonów zagospodarowania gminy składa się z:

- sieci drogowej,
- linii kolejowej,
- pasażerskiej komunikacji autobusowej PKS.

Układ drogowy tworzą drogi publiczne: krajowe, powiatowe i gminne. Ponadto w obszarze gminy występują drogi gospodarcze.

Na obszarze gminy brak linii kolejowej. Komunikacja masowa oparta jest o przewozy PKS – em. Układ sieci drogowej odpowiada układowi przestrzennemu gminy, lecz stan techniczny dróg jest niezadowalający.

Przez obszar gminy i miasta przebiegają następujące drogi krajowe:

Przez gminę w układzie horyzontalnym przebiega droga krajowa Nr 42 (10,5 km) – klasy G oraz sześć dróg powiatowych:

Relacji: - Masłowice – Gorzkowice – Kamieńsk (ul. Szkolna, ul. Wieluńska), Łękińsko - Brudzice, Nr 3915E (9,84 km) – klasy Z

- Granice - Kraszewice, Nr 3917E (6,25 km) – klasy L

- Kobile Wielkie – Rzejowice – Przerąb – Trzebnica - Lubień, Nr 3926E (5,3 km) – klasy L

- Przedbórz (ul. Częstochowska) - Wielgomłyny, Nr 3920E (2,5 km) – klasy Z

- Wola Rożkowa – Zagórze - Niwa Goszczowska – Chełmo, Nr 3916E (1,34 km) – klasy L

- Silnica – Maksymów – Wielgomłyny – Masłowice – Łęki Szlacheckie - Tomawa, Nr 3918E (10,8 km) – klasy Z

Pozostałe to drogi gminne:

Relacji:

- Grabowiec, Marianek – gr. gm. Gorzkowice – Bartodzieje, Nr 110106 E – klasy D

- Adamów – gr. gm. Łęki Szlacheckie – Ochotnik – Korytno – gr. gm. Przedbórz, Nr 110207E – klasy D

- Dobrenice - gr. gm. Łęki Szlacheckie – Kalinki – Korytno – Konstantynów – Jaskółki (Strzelce Małe), Nr 110208E – klasy D

- Krosno - gr. gm. Gorzkowice – Bartodziej – Wola Przedborska, Nr 110209 E – klasy D

- Bąkowa Góra – gr. gm. Ręczno – Kalinki – Masłowice, Nr 110305E – klasy D

- Józefów – gr. gm. Kodrąb – Dąbrowa Lipowska – Borki – Huta Przerębska, Nr 112254E – klasy D
- Przerąb – Tworowice – Granice, Nr 112401E – klasy D
- Strzelce Małe – Będzin – Chełmo, Nr 112402E – klasy D
- Chełmo – gr. gm. Wielgomłyny (Biestrzyków Mały), Nr 112403E – klasy D
- Kraszewice - gr. gm. Wielgomłyny (Sokola Góra), Nr 112404E – klasy D.

(wg *STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MASŁOWICE*)

Zaopatrzenie w wodę.

Specyfika eksploatacji zasobów wodnych w gminie polega głównie na eksploatacji wód podziemnych na cele komunalne. Na potrzeby komunalne woda dostarczana jest wodociągami, na potrzeby gospodarstw rolnych woda czerpana jest z licznych studni. Ludność gminy Masłowice jest zaopatrywana w wodę z 2 ujęć wód w Przerębie:

- studnia Nr 1 o wydajności teoretycznej 130, 00m³/h (głębokość ± 60,00 m ppt.)
- studnia Nr 2 o teoretycznej wydajności 164,40m³/h (głębokość ± j.w.)

Stacja uzdatniania wody ma wydajność 71,20m³/h.

Ponadto w Masłowicach wykonany jest otwór studzienny dla potrzeb wodociągu wiejskiego. Siecią wodociągową objęte jest w 100% gminy, a sieć rozdzielcza liczy 82,5km, przyłącza posiada 1026 gospodarstw.

W perspektywie przewidziane jest nowe ujęcie wody w miejscowości Strzelce Małe – Kolonia, które będzie mogło funkcjonować w sytuacjach awaryjnych. Planowana jest również budowa hydroforni.

Kanalizacja sanitarna i deszczowa.

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 0,6 km. Kanalizację posiada 12 gospodarstw domowych na osiedlu w Chełmie. Osiedle obsługiwane jest przez biologiczną oczyszczalnię ścieków o wydajności 50 m³/d.

Na pozostałym terenie Nieczystości płynne z obszaru opracowania zbierane są do szczelnych, bezodpływowych zbiorników i wywożone do oczyszczalni ścieków w Przedborzu ścieki

gromadzone są w przydomowych szambach. Ścieki dowożone są do Oczyszczalni Ścieków Komunalnych w Przedborzu i Kodrębie.

Na terenie gminy działa również oczyszczalnia ścieków typu Bio-Clear (MBA) o wydajności 4,5 m³/d. Oczyszczalnia wybudowana została na potrzeby Publicznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Strzelcach Małych.

Na obszarze gminy brak kanalizacji deszczowej, a ścieki deszczowe odprowadzane są powierzchniowo do rowów odwadniających.

Możliwości wystąpienia poważnych awarii

Zagrożenia dla środowiska naturalnego mogą stanowić również awarie lub katastrofy. Ochrona środowiska przed poważną awarią, oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczanie jej skutków dla ludzi i środowiska. Podmiot prowadzący zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia awarii lub dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych jest zobowiązany do ochrony środowiska przed awariami.

Transport drogowy jest całkowicie przypadkowy, przez co wymyka się spod kontroli i dozoru służb powołanych do egzekwowania warunków bezpieczeństwa przewozu materiałów niebezpiecznych.

Nadzwyczajne zagrożenie środowiska w obszarze gminy Masłowice stwarzają:

- transport materiałów i substancji niebezpiecznych prowadzony drogą krajową nr 42 oraz pozostałymi drogami lokalnymi),
- firmy zajmujące się przerobem, magazynowaniem i dystrybucją paliw.

Pola elektromagnetyczne.

Promieniowanie elektromagnetyczne (tzw. niejonizujące) uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska.

Intensywny rozwój źródeł pól elektromagnetycznych powoduje zarówno ogólny wzrost poziomu tła promieniowania elektromagnetycznego w środowisku, jak też powiększenie się poziomu obszarów o podwyższonym poziomie natężenia promieniowania. Dotychczasowy wzrost poziomu tła elektromagnetycznego nie zwiększył istotnie zagrożenia dla środowiska i ludności. Wpływ promieniowania elektromagnetycznego generowanego przez źródła zlokalizowane na terenie gminy Masłowice nie jest szkodliwy dla środowiska. Nie ma celowości realizacji

przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska w tym człowieka przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Dopuszczalne gęstości strumienia energii pola elektromagnetycznego są przekraczane w przypadku stacji bazowych telefonii komórkowych lecz na znacznej wysokości w obszarach nie będących strefami przebywania ludności, stąd też nie zachodzi potrzeba ustanawiania obszarów ograniczonego użytkowania.

Gmina jest zelektryzowana w 100,00%. Gmina zasilana jest w energię elektryczną liniami napowietrznymi 15 kV, wychodzącymi z istniejących głównych punktów zasilania (GPZ). Linie 15 kV zasilają szereg stacji transformatorowych 15/04 kV. Do odbiorców lokalnych energia trafia liniami niskiego napięcia.

Nadzór sieci oraz urządzeń elektroenergetycznych w gminie prowadzi Zakład Energetyczny w Radomsku. Przez teren gminy nie przebiega linia wysokiego napięcia.

Na terenie gminy zlokalizowano 1 maszt telefonii komórkowej w Przerębie. W gminie działają również 4 wiatraki (2 w Korytnie i 2 w Bartodziejach). W najbliższym czasie planowana jest budowa kolejnych 40 wiatraków.

7.2. Potencjalne zmiany środowiska na skutek realizacji zapisów opracowanego dokumentu.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest opracowaniem wspomagającym „Program usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” i uwzględnia tylko niektóre zagadnienia dotyczące jakości środowiska i jego ochrony na terenie gminy. Pełna analiza stanu środowiska przedstawiona jest w obowiązujących dokumentach poświęconych planom rozwoju gminy i powiatu. Głównym celem Prognozy nie jest prezentacja zagadnień środowiskowych tylko wskazanie zagrożeń, jakie mogą wystąpić w wyniku braku realizacji opracowanego „Programu usuwania azbestu oraz odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice”.

W powiecie radomszczańskim, podobnie jak na terenie całego kraju, decydujący udział w ogólnym bilansie wyrobów zawierających azbest mają płyty azbestowo-cementowe, powszechnie wykorzystywane w budownictwie mieszkaniowym w latach 60-tych i 70-tych ubiegłego wieku.

Większość dachów na budynkach jednorodzinnych i gospodarczych pokrytych eternitem jest w stanie surowym, niepoddawany konserwacji, chociaż zdarzają się gospodarstwa, gdzie pokrycia dachowe są malowane i zabezpieczane przed negatywnymi wpływami środowiska atmosferycznego.

Z rozpoznania przeprowadzonego podczas inwentaryzacji wynika, że stan pokryć dachowych jest dość dobry i można zaliczyć je do III stopnia pilności usunięcia. Wyroby azbestowe w tej grupie stanowią ok. 93%. Około 6,6 % wyrobów azbestowych zakwalifikowano do II stopnia pilności i należy je poddać ponownej kontroli. Ponadto niemal 3% całości to materiały w postaci płyt cementowo-azbestowych zdemontowanych i składowanych na terenie posesji w oczekiwaniu na sfinansowanie utylizacji, a niespełna 1% azbestu w tym I stopniu pilności stanowi nadal użytkowane pokrycia dachowe wymagające najszybszej interwencji. Aż 80% zinwentaryzowanego azbestu to pokrycia dachowe znajdujące się na budynkach gospodarczych, co wynika z rolniczego charakteru gminy.

Działania prewencyjne przedstawione w Programie mają dwutorowy charakter. Po pierwsze nastawione są na ochronę środowiska przed zanieczyszczeniem, a mianowicie zapobieganie emisjom poprzez eliminację wytwarzania i odpowiednie składowanie odpadów oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń do środowiska z instalacji poprzez odpowiednie rozwiązania organizacyjne i techniczne.

Działania te można podzielić w sposób przedstawiony w POŚ dla projektu POKzA na lata 2012-2032 na:

1. Działania pozainwestycyjne generujące pośrednie skutki środowiskowe:
 - wprowadzenie zmian legislacyjnych,
 - prowadzenie szkoleń edukacyjno-informacyjnych,
 - organizacja i aktywne korzystanie z elektronicznego systemu monitoringu, prowadzenie badań w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.
2. Działania pozainwestycyjne generujące lub mogące generować skutki środowiskowe:
 - usuwanie wyrobów zawierających azbest z miejsc użytkowania,
 - transport odpadów zawierających azbest do miejsc unieszkodliwiania,
 - unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest poprzez składowanie lub przetwarzanie (w urządzeniach przewoźnych w procesie nagrzewania energia mikrofalową).

3. Działania inwestycyjne generujące bezpośrednie skutki środowiskowe:

- budowa nowych składowisk odpadów zawierających azbest względnie rozbudowa istniejących składowisk odpadów (poprzez realizację nowych kwater przeznaczonych do składowania odpadów azbestowych).

Realizacja Programu spowoduje ograniczone skutki środowiskowe, krótkotrwałe – w momencie demontażu wyrobów azbestowych, przy istotnej poprawie bezpieczeństwa zdrowotnego.

Zintegrowanym programem usuwania azbestu objęci zostaną wszyscy właściciele nieruchomości. Zorganizowany, zbiorczy transport odpadów ograniczy nielegalne pozbywanie się odpadów azbestowych. Wpłynie pozytywnie na zmniejszenie emisji spalin do powietrza w wyniku transportu odpadów po zgromadzeniu jednostki transportowej w stosunku do ilości uwalnianej podczas transportu indywidualnego. Szczelny system unieszkodliwiania azbestu ograniczy proceder powstawania „dzikich wysypisk”. Fakt ten będzie pozytywnie oddziaływał na jakość gleb, wód powierzchniowych, a także sprawi, że zakopywanie odpadów azbestowych w glebie na terenie posesji i poza nimi stanie się nie warte ryzyka w obliczu dobrze zorganizowanego systemu odbioru. Poprawi się czystość otaczającego krajobrazu oraz warunki funkcjonowania form przyrody.

Demontaż azbestu niesie ze sobą zagrożenie dla zdrowia poprzez uwalnianie włókien respirabilnych do atmosfery. Przeprowadzanie prac związanych z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów azbestowych zgodnie z założeniami Programu odbywać się będzie przy obsłudze wyspecjalizowanych firm, posiadających odpowiednie zezwolenie, a zastosowanie odpowiednich technik demontażu ograniczy pylenie azbestu do powietrza.

7.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Pokrycia dachowe budynków zlokalizowanych na terenie gminy Masłowice to głównie eternit falisty. Ponadto mieszkańcy posiadają na swych posesjach zdeponowane wyroby azbestowe, które głównie ze względów finansowych nie są przekazane do unieszkodliwiania. Do chwili obecnej Gmina nie prowadziła działań rozpowszechniających prawidłowe praktyki usuwania azbestu, nie istniały również żadne formy wsparcia finansowego dla jej mieszkańców.

Łączna powierzchnia pokryć dachowych płytami azbestowo-cementowymi wynosi 267472,18 m² tzn. 3886,71 Mg. Podczas obliczeń założono, na podstawie dotychczasowych obserwacji i informacji z firm specjalistycznych, średnią masę 1 m² płyt azbestowo-cementowych 0,015 Mg. Większość dachów na budynkach jednorodzinnych i gospodarczych pokrytych „eternitem” jest w stanie surowym, niepoddawanym konserwacji. Z rozpoznania przeprowadzonego podczas inwentaryzacji wynika jednak, że stan pokryć dachowych jest dość dobry i można zaliczyć je do III stopnia pilności usunięcia. Ponadto niemal 3% to materiały w postaci płyt cementowo-azbestowych zdemontowanych i składowanych na terenie posesji w oczekiwaniu na sfinansowanie utylizacji. Aż 80% zinwentaryzowanego azbestu to pokrycia dachowe znajdujące się na budynkach gospodarczych, co wynika z rolniczego charakteru gminy. Z danych zamieszczonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie Polski” wynika, iż w województwie łódzkim ilość wyrobów azbestowych w postaci płyt azbestowo-cementowych szacuje się na 1 160 390 Mg. Odnosząc tę wielkość do ilości płyt na terenie Gminy Masłowice (3886,71 Mg.), procentowy stosunek ilości pokryć dachowych zawierających azbest dla gminy wynosi 0,35%. Na tle innych zinwentaryzowanych gmin województwa jest to dość wysoki wskaźnik.

Zbiegiem czasu stan techniczny pokryć dachowych zawierających azbest ulega znacznemu pogorszeniu. W przypadku nie podjęcia działań w zakresie poprawy stanu gospodarki odpadami zawierającymi azbest sytuacja będzie stawała się coraz poważniejsza. W związku z zakończeniem okresu eksploatacyjnego materiałów zawierających azbest, możliwe jest, iż na skutek uszkodzeń dojdzie do uwalniania włókien azbestowych, w tym włókien respirabilnych szczególnie niebezpiecznych dla zdrowia.

Obecnie usuwania azbestu na terenie gminy odbywa się w sposób niekontrolowany, niejednokrotnie niezgodnie z wymogami bezpieczeństwa, z narażeniem zdrowia osób wystawionych na emisję włókien azbestowych. Brak realizacji zapisów programu przyczyni się niewątpliwie do rozpowszechniania tego procederu i szkodliwego oddziaływania na środowisko. Często są to zdarzenia wynikające z nieświadomości niebezpieczeństwa jakie stwarzają włókna azbestowe, dlatego tak istotne jest wdrażanie działań edukacyjnych. Duża część osób usuwających azbest zleca firmom posiadającym stosowne uprawnienia jedynie wywiezienie odpadów, natomiast demontażu dokonuje we własnym zakresie. Takie rozwiązanie stanowi duże zagrożenie dla środowiska, gdyż przy uszkodzeniu materiałów zawierających azbest

do środowiska uwalniają się włókna azbestu. Można spodziewać się nasilenia występowania zjawiska porzucania odpadów i zwiększenia ilości „dzikich wysypisk”, co wpłynie na zwiększenie zanieczyszczenia środowiska.

Przewiduje się, że niepodejmowanie działań zmierzających do kontrolowanego procesu unieszkodliwiania odpadów azbestowych, przyczyni się do niedotrzymania założeń określonych w POKzA oraz nie zostaną spełnione w związku z tym wymagania ustawowe.

8. Analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

Ze względu na charakter realizacji zadania polegającego na usuwaniu azbestu i wyrobów zawierających azbest, gdzie założeniem jest objęcie działaniami terenu całej gminy, stan środowiska na tym obszarze nie będzie odbiegał od obecnie panujących warunków.

Realizacja Programu może spowodować ograniczone, krótkotrwałe skutki środowiskowe, Należy jednak podkreślić, iż znacząco wpłynie na poprawę bezpieczeństwa zdrowia. Prowadzenie prac demontażowych zgodnie z procedurami wymaganymi prawem i zastosowaniem wymaganych zabezpieczeń nie będzie powodować wzrostu zapylenia włóknami azbestu, w stosunku do stanu obecnego.

Generalnie znaczące oddziaływanie pozytywne dotyczy obszaru całej gminy, stąd diagnoza stanu środowiska obszarów nim objętych zawiera się we wnioskach monitoringu stanu środowiska, w którego zakresie badano: powietrze, wody powierzchniowe i podziemne (rozdział 7).

9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie.

Odpady azbestowe stanowią bardzo poważne zagadnienie w gospodarce odpadami. Większość problemów dotyczących środowiska wynika z faktu, iż mieszkańcy gminy nie zawsze zdają sobie sprawę z powagi zagadnienia jakie stanowią odpady zawierające azbest,

jakie poważne skutki zdrowotne może nieść za sobą postępowanie z tymi odpadami niezgodnie z obowiązującymi przepisami. W pierwszym etapie realizacji programu należy największy nacisk położyć na działania związane z edukacją mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu oraz prawidłowych metod postępowania z tym wyrobem. Informacje dotyczące ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest mogą być niepełne, ze względu, że nie zawsze osoby fizyczne dokonują zgłoszenia zakończenia ich wykorzystywania.

Nie można wyeliminować całkowicie narażenia środowiska na azbest. Powstaje ono na skutek emisji do powietrza włókien azbestu z uszkodzonych wyrobów azbestowych i ich odpadów, a przede wszystkim podczas prowadzonych niewłaściwie procesów usuwania tych wyrobów. Problem stanowią również „dzikie wysypiska” powstające w wyniku chęci taniego pozbycia się odpadów a będące źródłem zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Dobrym sposobem unieszkodliwiania azbestu byłoby się stosowanie urządzeń przenośnych do unieszkodliwiania azbestu, jednak w związku z obecnie bardzo wysokimi kosztami takiego procesu nie jest to działanie ekonomicznie uzasadnione.

10. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko w tym na obszar Natura 2000.

Celem programu jest stworzenie na terenie Gminy Masłowice systemu usuwania wyrobów zawierających azbest zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa w zakresie ochrony zdrowia ludzi i środowiska naturalnego, dzięki któremu zostanie ograniczona możliwość niekorzystnego oddziaływania na środowisko, życie i zdrowie mieszkańców gminy.

Zakładając, że prace polegające na demontażu, transporcie oraz składowaniu odpadów azbestowych będą wykonywane zgodnie z obowiązującym prawem oraz procedurami nie przewiduje się istotnego wpływu inwestycji na wody i gleby.

Realizacja działań jest zgodna z założeniami określonymi w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” i ma na celu:

- oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

Podjęcie działań określonych w Programie spowoduje pozytywne zmiany w stanie środowiska takie jak:

- zmniejszenie zanieczyszczenia poszczególnych elementów środowiska oraz zmniejszenie straty w bioróżnorodności poprzez zgodne z wytycznymi postępowanie z wyrobami azbestowymi;
- poprawa jakości gleby,
- poprawa wyglądu krajobrazu poprzez przeciwdziałanie porzucaniu odpadów i ich niewłaściwe składowanie;
- poprawa jakości powietrza atmosferycznego;
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
-

Wypełnienie założeń przedstawionych w Programie wraz z szeroko pojętą edukacją ekologiczną mieszkańców na temat szkodliwości azbestu zapewni dotrzymanie poziomów usuwania azbestu w danych przedziałach czasowych, a co się z tym wiąże spowoduje 100% stopień usunięcia azbestu z terenu gminy do roku 2032.

Na terenie gminy zlokalizowano dwa obszary Natura 2000. Jednak działania związane z usuwaniem wyrobów azbestowych zlokalizowane będą w ośrodkach osadniczych na terenie gminy, w znacznej odległości od tych obszarów, a prowadzone zgodnie z przepisami prawa nie wpłyną na stan środowiska, a wręcz przyczynią się do jego ogólnej poprawy.

10.1. Pozytywne oddziaływanie na środowisko.

Realizacja Programu przyniesie znaczne korzyści, przede wszystkim polegające na systematycznym zmniejszaniu się ilości azbestu zlokalizowanego na terenie gminy oraz na poprawie stanu zdrowia mieszkańców gminy. Ponadto poprawa wyglądu estetycznego analizowanego obszaru oraz środowiska naturalnego, nadzór (poprzez monitoring realizacji Programu) nad właściwym postępowaniem z wyrobami zawierającymi azbest, wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie właściwego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, modernizacja obiektów budowlanych – nowe pokrycia dachowe, ograniczenie powstawania „dzikich wysypisk”, kontrola źródeł powstawania odpadów, zastosowanie specjalistycznych zabezpieczeń i zgodnych z wymogami technik usuwania azbestu (ochrona zdrowia ludzi, jakości powietrza).

Założone w niniejszym opracowaniu cele i kierunki działań są spójne z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

Realizacja Programu będzie miała wpływ przede wszystkim na zwiększenie stopnia świadomości mieszkańców gminy w zakresie bezpośredniego wykorzystywania wyrobów zawierających azbest, a tym samym ograniczenie jego negatywnego wpływu na środowisko.

Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest nie oddziałuje negatywnie na środowisko, a wręcz przeciwnie zapewni jego znaczną poprawę poprzez zmniejszenie, a następnie całkowite jego wyeliminowanie z terenu gminy.

10.2. Negatywne oddziaływanie na środowisko.

Płyty azbestowo-cementowe są szkodliwe, nawet jako pokrycie dachu, które nie jest, poddawane zabiegom konserwacyjnym. Każda z nich zawiera od 11 do 13% rakotwórczego azbestu. Deszcze prowadzą do wymywania z nich spoiwa cementowego, odsłonięcia włókien azbestu i ich uwalniania do środowiska.

Azbest staje się jednak szczególnie niebezpieczny podczas ingerencji w jego strukturę - usuwanie starych płyt z dachu poprzez zrywanie, kruszenie, uszkodzenia wynikające z oddziaływania różnorodnych zjawisk atmosferycznych min. deszcz, mróz itp.. Zwiększające się ryzyko

występowania chorób azbestozależnych w ciągu najbliższych lat związane jest z nagromadzeniem przez lata ogromnych ilości materiałów azbestowych i zawierających azbest, w szczególności wyrobów budowlanych znajdujących się w dalszym ciągu w środowisku komunalnym. Degradacja, której podlegają wyroby azbestowe powoduje, że stają się one źródłem emisji włókien do środowiska. Wprowadzone do środowiska włókna praktycznie są niezniszczalne, ponadto przenoszą się nie tracąc swych właściwości chorobotwórczych. Dlatego demontaż płyt azbestowo-cementowych należy powierzać wyspecjalizowanej firmie.

Nie można niestety wykluczyć prowadzenia prac likwidacyjnych bez wskazywanych w Programie zabezpieczeń – w takich wypadkach zwiększone pylenie włókien azbestu może powodować punktowe (w otoczeniu źródła) zwiększenie stężenia włókien azbestu w powietrzu, również w wyniku pylenia wtórnego z zanieczyszczonej powierzchni ziemi, jak również nie można być pewnym, że odpady azbestowe w prawidłowy sposób trafią w odpowiednie dla siebie miejsce, czyli składowisko odpadów niebezpiecznych.

11. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją Programu.

Ocenia się, że analizowany „Program usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” prawidłowo realizuje wymogi związane z gospodarką odpadami oraz uwzględnia potrzebę ochrony środowiska. W trakcie prac nad niniejszą Prognozą nie wyłoniły się żadne szczegółowe propozycje mogące dodatkowo wpłynąć na ochronę środowiska (inne niż te zawarte w analizowanym Programie).

Należy rozważyć możliwość unieszkodliwiania azbestu za pomocą nowych technologii w urządzeniach przewoźnych. Przystępując do realizacji zadań przedstawionych w Programie zaleca się śledzenie zmieniających się przepisów prawa, które mogą wpływać na realizację poszczególnych zadań.

Realizacja Programu spowoduje ograniczone skutki środowiskowe, przy istotnej poprawie bezpieczeństwa zdrowotnego. Prowadzenie prac demontażowych zgodnie z procedurami wymaganymi prawem i zastosowaniem wymaganych zabezpieczeń nie będzie powodować wzrostu zapylenia włóknami azbestu, w stosunku do stanu obecnego.

Ważnym zagadnieniem są problemy związane z finansowymi możliwościami realizacji działań. Skuteczność realizacji „Programu usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” będzie uwarunkowana w głównej mierze efektywnym wykorzystaniem uzyskanych i posiadanych środków finansowych przez Urząd Gminy.

Stwierdza się, iż Program nie oddziałuje negatywnie na środowisko, a wręcz przeciwnie zapewni jego znaczną poprawę poprzez zmniejszenie, a następnie całkowite wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.

Efektom ekologicznym podejmowanych działań zawartych w Programie będzie usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. Przyniesie ono pozytywny efekt ekologiczny zarówno dla zdrowia ludzi, jak i stanu środowiska.

Należy podkreślić, że realizacja działań zgodnie z zapisami zawartymi w Programie zapewni wymaganą ochronę przyrody w związku z czym przedstawianie rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu i kompensacji ewentualnych negatywnych oddziaływań, nie jest zasadne.

Niniejsza Prognoza stanowi rozszerzenie zapisów opracowanego „Programu usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice”, dlatego realizacja zadań wynikających z zapisów Programu, powinna uwzględniać również zapisy Prognozy.

12. Rozwiązania alternatywne w stosunku do rozwiązań zawartych w Programie.

Wdrożenie i monitoring zadań określonych w zamieszczonym w Programie harmonogramie rzeczowym stanowi warunek prawidłowej realizacji zadań dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest zaproponowanych w Programie. Nie ma możliwości przedstawienia rozwiązania alternatywnego, które zapewniłoby stopniową redukcję wyrobów i odpadów azbestowych aż do ich całkowitej eliminacji.

Należy podkreślić, iż zapisy Programu wynikają z dokumentów wyższego rzędu. Obligatoryjnie należy prowadzić usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu kraju. Dodatkowo w celu wspomagania tego działania już w Programie przewidziano wariant pomocy finansowej, również gwarantującej usprawnienie usuwania wyrobów zawierających azbest.

13. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko Programu.

W trakcie prac nad „Programem usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” wykorzystano ze wszelkich dostępnych materiałów dotyczących przepisów prawnych postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz na przeprowadzonej inwentaryzacji azbestu na terenie całej gminy. W trakcie opracowywania Prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania Prognozy.

Wcielając w życie założenia programowe zakłada się wykorzystanie obecnie znanych i używanych metod, technik, technologii usuwania i składowania azbestu. Program nakreśla szacunkowe koszty usuwania azbestu z terenu gminy oraz harmonogram jego usuwania. Należy rozważyć możliwość unieszkodliwiania azbestu za pomocą nowych technologii w urządzeniach przewoźnych.

14. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją Programu.

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku oraz z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic

państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Gmina Masłowice nie leży w obszarze przygranicznym, w związku z czym realizacja „Programu usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” nie spowoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne.

Ocenia się, że realizacja zamierzeń Programu nie będzie wiązała się z transgranicznym oddziaływaniem. Ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

15. Metody analizy realizacji skutków Programu.

Głównym monitorującym „Program usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” będzie sam Urząd Gminy w Masłowicach. Urząd powinien współpracować z innymi jednostkami, np.: Państwowym Inspektorem Pracy, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną, aby zapewnić jak najlepszy stopień realizacji.

Planowanie i nadzorowanie realizacji Programu w skali roku, jego aktualizacja, jeśli zaistnieją takie potrzeby to zakres działań podlegający pod Urząd Gminy.

Podstawowymi wskaźnikami monitorowania Programu będą: ocena ilości zdjętych i unieszkodliwionych materiałów zawierających azbest znajdujących się na obiektach budowlanych oraz wzrost poziomu świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z azbestem.

Rzetelne prowadzenie monitoringu da dokładną ocenę efektywności realizacji Programu oraz będzie podstawą do analizy i opracowania corocznego sprawozdania z jego realizacji. Monitorowaniu podlegać będą środowiskowe skutki przeprowadzania bądź zaniechania przeprowadzania przedsięwzięć. Zaproponowane w Programie wskaźniki monitorowania są wystarczające i nie wymagają rozszerzeń.

Analizie poddano aktualny i prognozowany stan gospodarki odpadami i ochrony środowiska na terenie gminy Masłowice oraz proponowane kierunki działań w tym zakresie. Wnioski z tej

analizy odniesiono do stanu środowiska w gminie i przeanalizowano możliwe skutki realizacji Planu. W *Prognozie oceny oddziaływania na środowisko* przeanalizowano uwzględnienie w Programie strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach.

16. Aktualizacja i modyfikacja Programu.

Realizacja Programu jest procesem długofalowym w związku, z czym zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych **nie rzadziej niż raz na 4 lata.**

17. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Programu usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice”, została opracowana zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska”, a także ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2008 Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze regionu.

Zakres merytoryczny Prognozy wynika z art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2008 Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Prognoza pozwala na identyfikację potencjalnych oddziaływań skutków wykonania „Programu usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu Gminy Masłowice” na środowisko i ocenę realizacji proponowanych zadań pod kątem ochrony środowiska i potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Priorytetowym celem „Programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych z terenu Gminy Masłowice” jest doprowadzenie do całkowitej eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do roku 2032. Wyznacza on również prawidłowe zasady postępowania w zakresie usuwania i unieszkodliwiania tych wyrobów.

Na terenie powiatu realizowane są działania zmierzające do usunięcia wyrobów zawierających azbest. Przewiduje się następujące wytyczne do dalszej realizacji:

- w miarę możliwości finansowych, należy dążyć, aby usuwanie azbestu realizowane z PFOŚiGW było rozszerzane w kolejnych latach z udziałem środków finansowych pochodzących również z innych źródeł wskazanych w Programie,
- przyjęty system dofinansowania jest właściwy, a ewentualne zmiany powinny wynikać ze zmieniających się uwarunkowań,
- przy okazji naboru wniosków o dofinansowanie usuwania azbestu należy prowadzić kampanię informacyjno-edukacyjną o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i konieczności bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest.

Nadrzędnymi zadaniami Programu są:

- stworzenie bazy danych dot. azbestu w oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację,
- przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz zapoznanie mieszkańców gminy z procedurami obowiązującymi podczas usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest,
- edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu dla zdrowia,
- propagowanie prawidłowych postaw w postępowaniu z wyrobami azbestowymi,
- usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów będących własnością osób fizycznych, podmiotów gospodarczych i Urzędu Gminy,
- określenie możliwych źródeł finansowania zadań usuwania azbestu,
- nakreślenie możliwości pozyskiwania środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu,
- utworzenie systemu pomocy finansowej dla mieszkańców gminy oraz pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację Programu,
- monitoring realizacji Programu,
- okresowe raportowanie działań władzom samorządowym i mieszkańcom,
- okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu - nie rzadziej niż co 4 lata.

W niniejszym opracowaniu przeanalizowano wpływ wskazanych do realizacji w Programie zadań i określono, czy oddziaływanie to może mieć kierunek negatywny lub pozytywny na poszczególne elementy środowiska. Rozważono problemy związane z gospodarką odpadami zawierającymi azbest i przeanalizowano aktualny stan środowiska, a także zaproponowane cele i działania, które mają służyć jego poprawie.

Realizacja żadnego z proponowanych działań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Stwierdzono, iż nie występują potencjalnie szkodliwe skutki środowiskowe wynikające z realizacji Programu. Potencjalne negatywne krótkoterminowe oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska mogą być związane z niewłaściwym, niezgodnym z Programem i obowiązującymi przepisami, usuwaniem azbestu oraz jego nielegalnym składowaniem.

Przeprowadzona analiza i ocena przedsięwzięć „Programu usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu gminy Masłowice” pozwala stwierdzić, że ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska i stanu zdrowia mieszkańców gminy.

Ponieważ proponowane przedsięwzięcia mają w efekcie pozytywny wpływ na środowisko proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia.

Program zawiera postanowienia służące realizacji celów i wymogów określonych w przepisach prawa – w obecnym stanie prawnym nie ma możliwości odstąpienia od ich realizacji. Z uwagi na zamierzone cele i bezpośrednią realizację wymogów środowiska w zakresie gospodarki odpadami analizowany Program należy postrzegać jako generalnie przyjazny środowisku oraz realizujący cele i wymogi polityk i strategii krajowych oraz międzynarodowych w zakresie jego ochrony.

Usuwanie azbestu zgodnie z zapisami Programu stanowi proces długofalowy w związku, z czym zakłada się jego aktualizację celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych nie rzadziej niż raz na 4 lata.

18. Literatura.

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016.
2. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2011.
3. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.
4. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.
5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013.
6. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2008-2011.
7. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu PGOWŁ2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015.
8. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2008 roku.
9. Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Radomszczańskiego 2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015.
10. Program Ochrony Środowiska Powiatu Radomszczańskiego.
11. Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Masłowice na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019.
12. Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Masłowice na lata 2012 - 2053 z uwzględnieniem lat 2016 - 2019”.
13. „Program usuwania azbestu i odpadów zawierających azbest z terenu gminy Masłowice”.
14. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MASŁOWICE Uchwała Nr LVII/203/2010 Rady Gminy Masłowice z dnia 20 października 2010 r.
15. Azbest. Praktyka bezpiecznego użytkowania, usuwania i składowania” Fundacja Łódzkie Bez Azbestu Łódź 2005 r.
16. Realizacja „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” w praktyce – raport.
17. Prognoza oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Radomsko na lata 2010–2016.
18. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2011 - Gmina Masłowice.
19. www.bazaazbestowa.pl
20. www.rdoś.pl